

ПАСЛУХАЛІ КАНЦЭРТ І СЕЛІ НА ВЕЛАСПЕД

Як Аўгустоўскі канал стаў не толькі культурнай, але і спартыўнай пляцоўкай

Такога масавага свята на шлюзе Дамброўка не прыпамняць, хоць традыцыйны фестываль «Аўгустоўскі канал у культуры трох народаў» прайшоў тут 17-ы раз. Рэч у тым, што сёлета беларуска-польска-літоўскае свята праходзіла ў новым фармаце з шырокім прадстаўніцтвам. Упершыню сюды з'ехаліся чыноўнікі, міністры і прадстаўнікі многіх дыпламатычных місій, якія прынялі ўдзел не толькі ў культурнай, але і спартыўнай праграме.

Шлюз Дамброўка нечым нагадваў невялічкі, але яркавы гарадок з маляўнічымі вуліцамі-падворкамі. Іх «засялілі» прадстаўнікі ўсіх раёнаў Гродзенскай вобласці. Як Аўгустоўскі канал злучыў тры краіны — Беларусь, Польшчу і Літву, так і фестываль аб'яднаў культуру народаў, што тут жывуць.

Кожны прывёз нешта адметнае, старажытнае. Так, многіх жанчын зацікавілі стравы, якія прыгатовалі лідскія гаспадыні. Марыя Кужыновіч расказала, што гатуе «галкі» па рэцэпце дачкі пана Грыфіноўскага, якую яна ведала асабіста. Дык вось, аказалася, што гэтыя польскія «галкі» вельмі падобныя на літоўскія цэпеліны, толькі іх не вараць у вадзе,

Фота Віталія ДЗЯРЧЭНЬКІ

а абсмажваюць на сале. Дагэтуль карыстаюцца лідчане і рэцэптам пана Дамбавецакага, які вельмі любіў «кулькі бярдаўскія». Выпякаюцца тонкія бліны, на якія кладзецца тухланае з цыбуляй мяса, збіраецца блін у мяшочак і звязваецца сцяблом кропа альбо цыбулі.

Усяго на фестываль з'ехалася каля 60 музычных калектываў. Дарэчы, палякі перанялі гэта свята ў беларусаў і вось ужо чацвёрты раз праводзяць яго ў горадзе Аўгустове. Якраз на мінулым тыдні ў ім прынялі ўдзел і калектывы Гро-

дзеншчыны. Зараз палякі прыехалі на беларускі бок канала, каб свае песні паспяваць, а таксама «дранікаў і каўбасак пакаштаваць». Група польскіх турыстаў з Беластока васталася задаволеная беларускім кастасам. Дарэчы, і акрамя стравы тут было з чаго падзівіцца.

Навагрудскі падворак сустрэў стракатымі коўдрамі, якія зроблены ў тэхніцы «пэчворк». Вырабы, што раней ствараліся са шматкоў тканіны, бо цяжка было набыць цэлае палатно, зараз сталі сапраўдным мастацтвам. Метадыст Вольга

Юшкевіч расказала, што на майстар-класы прыходзяць як дарослыя, так і дзеці. За вырабы майстрыхі прасілі ад 50 да 100 рублёў.

Пакуль на адным беразе канала спявалі і танцавалі, на другім рыхтаваліся да веларабегу, які праходзіў у рамках акцыі Bike4SDGs, арганізаванай у падтрымку Мэт устойлівага развіцця ААН. На стартавай пляцоўцы сабралася каля 400 аматараў веларуху, у тым ліку прадстаўнікі дыпламатычных місій, кіраўнікі міністэрстваў і ведамстваў. Праехаць трасу працягласцю 18 км мог любы ахвотны. Сюды было прывезена некалькі сотняў веласіпедаў, нават з запасам.

Галоўнай асаблівасцю веларабегу стаў яго інклюзіўны кірунак. Гэта прыклад таго, як людзі з абмежаванымі магчымасцямі прымаюць удзел у агульных мерапрыемствах.

Пастаянны каардынатар ААН у Беларусі Санакі САМАРАСІНХА адзначыў важнасць інклюзіўных акцый:

— Я лічу, што Беларусь многага дасягнула пасля таго, як падпісала Канвенцыю правоў людзей з інваліднасцю. Мы праводзілі ў мінулым годзе вялікую кампанію «Інклюзіўная Беларусь». Многае яшчэ трэба вырашыць. Напрыклад, збудаваць новую інфраструктуру, а тую, што ёсць, рабіць безбар'ернай, ства-

раць для інвалідаў працоўныя месцы і адукацыйныя праграмы. Гэта не толькі праблема Беларусі, але і іншых краін. Цяпер мы сумесна з Міністэрствам юстыцыі распрацоўваем вялікую праграму на тэму інклюзіўнасці.

Многія ўдзельнікі веларабегу пасля дыстанцыі пераселі на байдаркі. Для іх быў арганізаваны маршрут працягласцю 6 км.

Азартнымі аказаліся забавы і гульні. Каманды спаборнічалі па пераносе ведраў на каромыслах, бегу ў мяшках, насілі бульбу ў гаршках з завязанымі вачыма і біліся мяшкамі над басейнам з вадой. А на другім беражку жанчыны ў народных касцюмах вучылі побытавым танцам, песням і запрашалі ў дружны карагод. Добры настрой удзельнікаў перадаваўся ўсім прысутным.

На думку **міністра спорту і турызму Аляксандра ШАМКО**, такія масавыя мерапрыемствы важна накіраваць на папулярнасць і здаровае ладу жыцця, прыцягваюць да іх як мага больш удзельнікаў, у тым ліку моладзь. Аўгустоўскі канал — гэта добрая турыстычная пляцоўка не толькі для Гродзенскага рэгіёна, а і для ўсяе краіны, падкрэсліў міністр.

Маргарыта УШКЕВІЧ.
margo@vziazda.by

Злева направа: Аляксей КУЛЯШОЎ, Андрэй ГАРУС, Сяргей ШМАТКОЎ і Дзмітрый КАЗІМІРСКІ.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

— У нашай брыгадзе быў хлопец, які пачынаў вышыні, не мог з краю даха ўніз паглядзець, адразу галава кружылася, але сціскаў зубы і працаваў нармальна, — дадае **Аляксей КУЛЯШОЎ**, які на вышыні працуе сёмы год. — Хаця калі падумаць, то ты прывязаны на дзвюх вярхоўках, тэрэтычна з табой нічога здарыцца не можа. Каб выпасці з сядушкі, трэба яшчэ пастарацца. А вузлы, якія мы вяжам, здараецца, і не адразу разв'язаш пасля працы.

Альпіністы не крывадуць на жыхароў, бо ўжо прывыклі да рознай рэакцыі. Адны бачаць у чалавеку, які вісіць за іх акном, зводзяць і імкнуцца выклікаць міліцыю (бывала, і прыязджалі яе супрацоўнікі), а другія ўсміхаюцца і працягваюць праць акно кубачак кавы. Некаторыя скардзяцца, што работнікі шумяць, іншыя радуюцца, што над іх домам працуюць.

— І пагрозы чуем, і падзяку, прывычаліся ўжо. Хто рукою памахае, а хто шторы завесіць, — расказвае Дзмітрый. — Аднойчы я спускаўся паміж паверхамі і ў акне ўбачыў аголеную дзяўчыну. Збянтэжыўся, нібыта падглядаю, а яна проста ўсміхнула і далей ляжыць. А адна жанчына мяне не адпусціла ад свайго акна, пакуль я талерку супу не з'еў. Яна сама на будоўлі працуе і так пра мяне паклапацілася.

Некаторых людзей альпіністы палюбаюць, а іншыя жыхары, наадварот, зайзюта і імкнуцца абараніць жыллё ад «зводзяў».

— Дзяўчына чысціла бульбу на кухні, убачыла мае ногі ў фортку і з крыкам збегла з пакоя, — успамінае Дзмітрый. — А колькі раз нам паказвалі нажы і крычалі, што вярхоўку перарэжучь, у асноўным п'яныя, вядома... Аднойчы дзед расчыніў акно і з дубальтоўкі цэліўся — ледзьве яго супакоілі.

Два тыдні — і ты на вышыні?

Кваліфікацыю прамысловага альпініста можна атрымаць пасля двухтыднёвых занят-

«Аўстрыйскі праваднік» — вузел, якім можна аб'яднаць дзве вярхоўкі ў адно цэлае.

каў на курсах у Інстытуце перападрыхтоўкі і павышэння кваліфікацыі Міністэрства па надзвычайных сітуацыях.

Дзмітрый Казімірскі, напрыклад, яшчэ падчас вучобы ў школе некалькі гадоў займаўся ў турыстычнай секцыі. Малыя хадзілі ў паходы, асвойваліся ў лесе і... вучыліся карыстацца вярхоўкамі, нацягвалі іх, імітуючы пераправу чэраз раку, вязалі вузлы. Адсюль і навыкі.

— Я, пэўна, і да курсаў ведаў больш, чым даведаўся на іх, — смяецца ён. — Аднак пры той падрыхтоўцы, што там вядзецца, можна за два тыдні з нуля асвоіць майстэрства альпініста. Але ж пры гэтым трэба яшчэ і будаўнічую спецыяльнасць мець. Ну зможаш ты спусціцца па сцяне, а тынкаваць ці шпакляваць як, калі не ўмееш? Я будаўнічай справе вучыўся пакрысе. Раней на якую-небудзь работу (напрыклад, адліў замяніць пад акном) паўдня патрабавалася, цяпер 10—15 хвілін дастаткова.

Аляксей Куляшоў прыйшоў на вышыню з-за баранкі аўтобуса:

— Адвучыўся два тыдні на курсах — і ў добры шлях, сцены фарбаваць. А будаўнічую базу дома напрацаваў, усё раблю сам, да будаўніцтва не звяртаюся.

Андрэй ГАРУС ведае, што такое прамысловы альпінізм, з дзяцінства, бо гэтым займаўся яго бацька.

— Ён мяне яшчэ ў школе навучыў вузлы вязаць, так што пасля арміі таксама ў альпіністы падаўся. Не бачу нічога небяспечнага ў працы на вышыні. Калі ў мяне будзе сын

Талерка супу...

і захоча займацца тым жа, супраць не буду, галоўнае, каб яму гэта падабалася.

Прамысловы альпініст з кожнай гадзіны павінен працаваць 45 хвілін і 15 — адпачываць. Хлопцы стараюцца заспець добрае надвор'е, каб больш зрабіць, бо зарплата здзельная. А таксама выканаць асабліва шумныя работы (калі, скажам, да фасада трэба прыкруціць уцяпляльнік) да дазволенага часу, бо пасля п'яці і па выхадных такое рабіць нельга.

Вецер, сонца і... ледзяшы

Хлопцы здольныя выканаць любую работу на вышыні. Акрамя фарбавання, уцяплення і мыцця фасада яны могуць прымацаваць на ім шыльдзі ці кандыцыянер, павесіць гірлянду, зафарбаваць надпіс на сцяне. Аднойчы, кажуць, нават на вышку лазілі сцягі здымаць. Больш за ўсё ім падабаецца ўцяпленне, а вось мыццё — значна менш, бо «калі трэба тэрмінова памыць фасад перад афабоўкай, а надвор'е ўжо халоднае, непрыемна: як ад пырскаў ні хавайся, усё роўна пад іх трапіш».

Працаваць альпіністы пачынаюць, калі паветра на вуліцы награвецца да +5 °С. Калі тэмпература ніжэйшая — дом не ўцяпляюць. Немагчыма працаваць на фасадзе ў дождж і спёку. «Калі больш за 32 °С — сам проста расплавішся на сцяне». На вецер хлопцы ўвагі не звяртаюць. Саміх іх са сцяны не здыме, кажуць, бо вопыт дапамагае, а вось лісты ўцяпляльніка, здаралася, уніз зляталі.

Зімой у прамысловых альпіністаў працы менш. Часцей за ўсё яны збіваюць ледзяшы.

— Аднойчы толькі адзін дом зрабілі, ішлі на другі, а з яго зрываецца вялізны ледзяш — і проста на капот джыпа. Добра, што з намі камунальнік быў і гэта бачыў, а то даказвалі б потым, што не мы машыну закідалі, — смяецца Дзмітрый.

Працуе брыгада і па заказе дзяржаўных структур, і з фізічнымі асобамі. Выязджаюць і за межы сталіцы. Часта падрыхтоўваюць гарады да свята «Дажынкі», вось нядаўна ў Смалевічах фарбавалі ліцэй і інтэрнат.

«Аўстрыйскі праваднік», «матыль», «булінь»

Самі сябе альпіністы часта жартам называюць будаўнічым спецназам, асабліва калі здараецца працаваць ратавальнікамі.

— Аднойчы было: бабуля зачынілася ў кватэры так, што замок звон-

ку яе сын адмакнуць не мог, а сама ўпала. Мы якраз непадалёк ад таго месца працавалі. Звоніць кіраўніцтва: «Дапамажыце!» Прыехалі, спусціліся з даху на балкон, агародзілі месца, выбілі шклопакет, выратавалі, — усміхаецца Дзіма. — Бывае, што і балконы зрываюць. Літаральна на мінулым тыдні хлопцы з нашай фірмы ездзілі здымаць рэшткі разбуранай канструкцыі, што з 3-га паверху на другі звалілася.

А аднойчы зваліўся пад'ёмнік, на якім будаўнічыя матэрыялы падымалі на дах, і павіс уздоўж сцяны. Мне звоняць, кажуць, едзьце, рэжце яго, хай на зямлю падае. Аднак я яго прыўзняў крыху з дапамогай паліспаста — сістэмы з блокаў і нацягнутай у некалькі разоў вярхоўкі — і спусціў уніз.

Вярхоўка альпіністаў даўжынёй 60 метраў вытрымлівае нагрузку ў 2200 кілаграмаў, аднак бывае, што яна перацераецца. Асабліва калі працуеш на сцяне, дзе пад вокнамі адлівы з вострымі краямі. «Аднойчы ў аднаго з нашых вярхоўка перацэраўся і парвалася — праляцеў метры тры ўніз, павіс на страхоўцы», — расказваюць хлопцы.

Прамысловы альпіністы карыстаюцца рознымі вузламі. На даху вярхоўку прывязваюць да канструкцыі ў асноўным на «булінь» — ён ніколі не разрываецца сам па сабе, зрэдку праз «васьмёрку» — вузел, які завязваецца праз карабін. А «аўстрыйскі праваднік» вяжуць, каб аб'яднаць дзве вярхоўкі. Гэта трэба, напрыклад, калі над тым месцам, дзе працаваць альпіністы, на даху няма за што зачэпіць вярхоўку. Такі вузел не соўгаецца па вярхоўцы, і да пятлі, што на ім, можна прымацаваць яшчэ нейкі груз.

Ірына СІДАРОК. sidarok@vziazda.by

Альпіністы свабодна адчуваюць сябе на вышыні, могуць нават пагушкацца, як на арэлях.